

POSTANOWIENIE

Dnia 16 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa W. F.

przeciwko Miastu W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 16 października 2015 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 25 lutego 2015 r., sygn. akt I ACa 18/14,

1) oddala zażalenie;

2) przyznaje radcy prawnemu A.K. ze środków budżetowych Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł wraz z należnym podatkiem od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 25 lutego 2015 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie odrzucił zażalenie powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 30 stycznia 2015 r., którym Sąd ten odrzucił jego zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 20 listopada 2014 r., odrzucające skargę kasacyjną powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 13 czerwca 2014 r.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny stwierdził, że postanowienie odrzucające skargę kasacyjną powoda podlegało zaskarżeniu zażaleniem do Sądu Najwyższego, ale stosownie do art. 87¹ § 1 k.p.c., tego rodzaju czynność procesowa wymaga zachowania tzw. przymusu adwokackiego, który polega na obowiązkowym zastępstwie strony przez adwokata lub radcę prawnego. Wniesione przez stronę zażalenie powinno być zatem sporządzone i podpisane przez profesjonalnego pełnomocnika. Powód podpisał zażalenie sam, zaś jako pełnomocnika wskazał swoją córkę K. B., która nie jest wpisana na listę radców prawnych i której pełnomocnictwo udzielone przez powoda nie zostało przedstawione.

W zażaleniu wniesionym imieniem powoda przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł on o uchylenie zaskarżonego postanowienia. Zarzucił, że zostało ono wydane z naruszeniem prawa procesowego, to jest art. 357 § 2 w zw. z art. 87¹ k.p.c. w związku z nieprawidłowym pouczeniem powoda o obowiązku zastępowania strony w postępowaniu przed Sądem Najwyższym przez profesjonalnego pełnomocnika.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z akt sprawy wynika, że powód wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, w której wskazał, że jego imieniem działa profesjonalny pełnomocnik, ale do skargi nie zostało dołączone pełnomocnictwo a podpis pod tym dokumentem wzbudził wątpliwości Sądu co do tego, czy nie został złożony przez samego powoda. Wezwanie o uzupełnienie powyższych braków skargi, skierowane do osoby mającej być profesjonalnym pełnomocnikiem powoda według brzmienia

skargi, pozostało bez odpowiedzi. W związku z powyższym, postanowieniem z 20 listopada 2014 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną powoda. Na to postanowienie powód wniósł osobiście zażalenie, które Sąd Apelacyjny odrzucił postanowieniem z 30 stycznia 2015 r., a zażalenie powoda na to postanowienie zostało przez Sąd Apelacyjny odrzucone postanowieniem z 25 lutego 2015 r.

Zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c., w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych, które dotyczy także czynności procesowych podejmowanych przed sądem niższej instancji, chyba że strona jest osobą wymienioną § 2 tego artykułu. Powód niewątpliwie nie ma wymaganej przez ten przepis zdolności postulacyjnej. W związku z tym zażalenie od postanowienia Sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, w której przysługuje skarga kasacyjna powinno być sporządzone i podpisane przez adwokata lub radcę prawnego. Powód nazywał córkę swoim pełnomocnikiem i deklarował, że oczekuje ona na wpis na listę radców prawnych, ale nie złożył do akt pełnomocnictwa dla niej ani decyzji o jej wpisaniu na listę radców prawnych.

Zażalenie sporządzone i podpisane przez stronę nie mającą zdolności postulacyjnej przed Sądem Najwyższym jest dotknięte brakiem formalnym nieusuwalnym, skutkującym odrzuceniem środka odwoławczego jako niedopuszczalnego, bez wzywania do uzupełniania tego braku i bez możliwości jego usunięcia przez pełnomocnika (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 lutego 2012 r. V CZ 132/11, z 21 września 2011 r., I CZ 59/11, z 25 sierpnia 2010 r. II UZ 16/10, z 6 listopada 2008 r. III CZ 35/08). Skutki niezachowania przymusu adwokackiego normowanego przez przepis art. 87¹ § 1 k.p.c. reguluje ogólnie art. 130 § 5 k.p.c., a w odniesieniu do środków odwoławczych objętych przymusem adwokackim, w tym zażaleń do Sądu Najwyższego, obowiązują szczególne regulacje (art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 370 k.p.c. i art. 373 k.p.c.) przewidujące odrzucenie zażalenia wniesionego osobiście przez stronę.

Ocena, czy zażalenie powoda od postanowienia odrzucającego jego skargę kasacyjną zostało wniesione z zachowaniem wymagań określonych w art. 87¹ § 1

k.p.c. następuje z odwołaniem się do zobiektywizowanych kryteriów. Dla jej wyniku nie ma znaczenia to, czy powód został pouczone o obowiązku zachowania warunków określonych w art. 87¹ § 1 k.p.c. przy wnoszeniu zażalenia ani też to, w jaki sposób pouczenie to zrozumiał. Usprawiedliwione okolicznościami uchybienie terminowi do wniesienia zażalenia odpowiadającego wymaganiom nałożonym przez ustawę może co najwyżej uzasadniać wystąpienie z wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia tego środka zaskarżenia.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ k.p.c. orzeczono jak w postanowieniu.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi reprezentującego powoda z urzędu orzeczono stosownie do § 2 w zw. z § 6 pkt 6 i § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. 2013 r. poz. 490 ze zm.).